

Interkerkelijk diaconaal aandachtcentrum Delft

"iedereen telt mee"

Resultaten van een behoefte-onderzoek
concept

Anita van Velzen
Werkgroep interkerkelijk diaconaal aandachtcentrum
Delft, augustus 2011

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	3
1. Het behoefte onderzoek	
1.1 inleiding	4
1.2 vraagstelling	4
1.3 opzet onderzoek	4
1.4 voor wie is het centrum?	5
2. Armoede en sociale uitsluiting in Delft	
2.1 inleiding	6
2.2 armoede in Delft	6
2.3 conclusie	8
3. Is er behoefte aan aandachtcentrum in Delft?	
3.1 behoefte aan diaconaal aandachtcentrum in Delft	10
3.2 de potentiële gasten	10
3.3 het aanbod van het diaconaal aandachtcentrum	12
3.4 locatie: centraal of wijkgericht?	13
4. Organisatievorm, bezetting en financiën	
4.1 organisatievorm	15
4.2 medewerkers	15
4.3 voorlichting, fondsenwerving, pr	16
4.4 financieel plan	16
5. Conclusies	
5.1 eisen aan het centrum in het algemeen	18
5.2 onderzoeksvragen beantwoord	18
Bijlagen:	
1: vragenlijst	21
2: lijst van deskundigen	22
3: bronnen	23
4: verslagen van bezoek inloopcentra	24
5. concept financiële begroting	27

VOORWOORD

Al langere tijd wordt er in Delft gesproken over de behoefte aan een diaconaal aandachtcentrum waar iedereen welkom is voor een kop koffie en een gesprek. Dit diaconaal aandachtscentrum is een interkerkelijk initiatief. De christelijke spiritualiteit is de kracht die het inloopcentrum en de werkgroep drijft. De bemensing van het centrum gebeurt door vrijwilligers, diverse voorgangers die 'diensten' draaien, en mogelijk op spreekuur-basis door andere organisaties.

Begin 2010 is een Initiatiefgroep 'inloophuis/diaconaal aandachtcentrum' gestart bestaande uit een aantal personen die elk een kerk of geloofsgemeenschap vertegenwoordigden:

- De Rooms-katholieke Parochie Delft
- de stichting Rooms-katholiek Stadsdiaconaat Delft e.o.
- De Hervormde Diaconie
- Hervormde Centrale Missionaire Commissie
- De Evangelische Gemeente in Delft 'Levend Water'
- De Christelijke Gereformeerde Kerk
- Delftse Raad van Kerken
- Youth for Christ Delft
- Interkerkelijke Stadsdiakonaat
- Johanniter Hulpgroep

De deelnemers van de Initiatiefgroep 'Inloopcentrum' zagen los van elkaar reeds langer de behoefte aan laagdrempelige diaconale en pastorale hulp. Zij kwamen elkaar tegen in het netwerk van kerken en erkenden het belang van samenwerken door op één plek in de stad Delft vanuit de kerken de krachten te bundelen. Op deze wijze is de werkgroep interkerkelijk inloopcentrum ontstaan om dit initiatief vorm te geven. Na het bezoek van een aantal inloophuizen in het land, hebben we onze naam veranderd in Interkerkelijk Aandachtcentrum Delft omdat deze naam goed aangeeft waar wij voor staan.

Dit rapport is het verslag van een behoefte-onderzoek voor een dergelijk initiatief.

1. Het behoefte-onderzoek

1.1 Inleiding

Een diaconaal aandachtscentrum wordt meestal bezocht door mensen uit de samenleving die behoefte hebben om zich ergens welkom te voelen en als mens gezien te worden. Ze hebben behoefte aan een plek waar ze even niets hoeven en waar ze rustig een koffie of thee kunnen drinken. In dit rapport kijken wij of er behoefte is aan een dergelijke plaats in Delft.

Een behoefte-onderzoek, biedt inzicht in de te verwachten vraag naar een dienst of product. Ook de waardering van de dienst/het product door de potentiële klant wordt getoetst. Het brengt ook de (financiële) haalbaarheid van een beoogd project in kaart. Tevens geeft het inzicht in de omvang van de risico's en het soort risico's die de initiatiefnemers lopen. Een behoefte-onderzoek is primair een kwalitatief onderzoek: het polst de meningen en intenties. Het geeft geen concrete feiten noch garanties voor de toekomst.

1.2 Vraagstelling

De centrale vraag van dit behoefte-onderzoek was:

"bestaat er in Delft behoefte aan een interkerkelijk diaconaal aandachtscentrum en is dit haalbaar"

Hiervan afgeleid zijnde volgende onderzoeksvragen:

1. Wat is het concrete, meetbare doel van een dergelijk aandachtscentrum?
2. Welke diensten zou dit aandachtscentrum moeten leveren?
3. Hoe sluiten deze diensten aan bij bestaande voorzieningen (meerwaarde)?
4. Welke doelgroepen (naar soort, omvang en locatie) in Delft hebben behoefte aan een dergelijk centrum?
5. Hoe kan men dergelijke groepen het beste bereiken?
6. Is de werkgroep in staat die diensten voor een langere tijd te leveren zowel qua financiën, personeel als capaciteiten?
7. Wat is de beste organisatievorm voor het aandachtscentrum en wie is de wettelijk en organisatorische verantwoordelijke partij?

Naar aanleiding van de onderzoeksresultaten zal de Werkgroep Interkerkelijk Aandachtscentrum tot een verantwoorde beslissing komen over het al dan niet opstarten van een dergelijk centrum in Delft.

1.3 Opzet onderzoek

Dit behoefte-onderzoek is opgezet in drie fasen:

fase 1: analyse van secundaire data (literatuur, data gemeente, onderzoeken)

Op basis van de beschikbare literatuur van andere inloopcentra (bijlage 4), de secundaire data van de gemeente Delft over de armoede problematiek en onderzoeksrapporten over Delft en andere gemeenten op dit gebied, werd een analyse gemaakt van de mogelijke behoeften.

fase 2: interviews met deskundigen en stakeholders

Deskundigen die zich in Delft bezig houden met armoede problematiek, eenzaamheid en uitsluiting zijn benaderd voor een interview gericht op hun kennis met de doelgroep. Het gaat hierbij om huisartsen, maatschappelijk werkers, mensen van GGZ, Diva, Perspektief, medewerkers van buurthuizen, begeleid wonen, voorgangers, pastoraal werkenden (zie bijlage 2) . Het ging om circa 15-20 gesprekken.

Fase 3: gesprekken met leden van de beoogde doelgroepen

Op plaatsen waar veel van de beoogde gasten komen zijn korte gesprekken gevoerd gericht op de balans tussen hun behoeften en de plannen van de werkgroep. Het gaat hierbij om gesprekken bij de voedselbanken, bij de maaltijdviering van juni van het rk stadsdiaconaat, de Open maaltijd bij de Wending. Daarnaast is er een aantal 'gewone' Delftenaren om hun mening gevraagd . Totaal 35-50 personen.

1.4 Voor wie is het centrum?

De doelgroep van het centrum zijn in principe de inwoners van Delft, *alle* inwoners van Delft. In het kader van dit behoefte-onderzoek zijn er meer specifiek twee categorieën mensen waarop het aandachtcentrum zich in eerste instantie wil richten: mensen die lijden onder sociale of emotionele uitsluiting.

Sociale uitsluiting treedt op als mensen langere tijd in armoede leven. Wij gaan hierbij uit van mensen die een bijstanduitkering ontvangen (tot 130% van de bijstandsnorm). Deze mensen hebben behoefte aan financiële ondersteuning maar dreigen door materiële tekorten ook in sociaal opzicht vast te lopen doordat zij geen geld hebben voor clubs, vakanties, recreatie etc. Sommige mensen zeggen dat ze vooral thuis blijven want "zodra we naar buiten gaan, kost alles geld"

Emotionele uitsluiting treedt op bij mensen die zich eenzaam voelen; ouderen die hun vrienden verloren hebben, mensen die niet sociaal vaardig zijn, psychisch zwakkeren, (internationale) studenten etc. In Delft zijn er veel mensen die zich eenzaam voelen en die een plaats waar ze zomaar zonder vragen binnen kunnen komen voor koffie of gesprek, goed kunnen gebruiken.

Het behoefte-onderzoek richt zich met name op deze twee doelgroepen om te bezien wat de concrete behoeften zijn, hoe men deze doelgroepen kan bereiken en hoe de verschillende (sub)groepen zich tot elkaar verhouden. Een bijkomende vraag is die naar de aanwezigheid van specifieke competenties die vrijwilligers en medewerkers moeten hebben om deze gasten goed te bedienen.

In de volgende hoofdstukken wordt ingegaan op de resultaten van het onderzoek; de secundaire data, de gegevens uit de interviews en de organisatievorm. In het laatste hoofdstuk worden de onderzoeksvragen beantwoord.

2. Armoede en sociale uitsluiting in Delft

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk gaan we specifiek in op sociale uitsluiting als gevolg van armoede in Delft door te kijken naar de statistische gegevens. Het is in het kader van dit onderzoek belangrijk om te zien hoeveel, en met name welke mensen en gezinnen in Delft, risico lopen op sociale uitsluiting. Het moet hierbij aangetekend worden dat het interkerkelijk aandachtcentrum zich niet alleen richt op mensen met een uitkering. Gegevens over armoede in Delft geven wel een indicatie van behoefte aan een tegenwicht tegen sociale uitsluiting. Gegevens over de emotionele uitsluiting in Delft hebben we in de tijdsperiode van dit onderzoek niet kunnen vinden.

Armoede heeft vele gezichten. Landelijk had 6% van de huishoudens in 2007 een inkomen op het niveau van bijstandsnorm. In Oss leeft zo'n 10% van alle kinderen onder de armoedegrens. In Utrecht zit ruim 10% van de huishoudens onder de grens van 120 procent van het bijstandsniveau (Stedenestafette 2011). In Delft heeft ook bijna 10% van de huishoudens een inkomen op het sociale minimum (Bolten 2008). Het is niet makkelijk om van een uitkering te leven. Veel mensen redden dit maar zeker voor gezinnen die langere tijd van het sociale minimum moeten leven, dreigt het gevaar van sociale uitsluiting.

Zowel in de literatuur als tijdens bezoeken aan inloopcentra, blijkt dat het concept armoede veel breder is dan een tekort aan financiële middelen voor de eerste levensbehoeften. Sociale uitsluiting is hierbij te zien als een speciale vorm van armoede. Sociale uitsluiting treedt op als mensen langere tijd in armoede leven. Wij gaan hierbij uit van mensen die een bijstanduitkering ontvangen (tot 130% van de bijstandsnorm).

2.2 Armoede in Delft

De volgende kerncijfers geven een beeld van de mensen met een laag inkomen en inkomensondersteuning in Delft in 2009.

Tabel 2.1 kerncijfers Delft, 2009/2010

aantal inwoners Delft 2009	96.517
aantal uitkeringen 2009 (bijstand, WW, WAO)	7.360
huishoudens onder 130%	8.045
aantal kinderen onder 120%	2.497

(COS 2010)

De armoede en situatie van huishoudens met een bijstandsinkomen verschilt in Delft naar wijk, etniciteit en huishoudsamenstelling.

De situatie van bewoners in Delft verschilt enorm per wijk. In Delft had in 2007 een groot deel van de huishoudens een inkomen tot 130% van de bijstandsnorm (zie tabel 2.2).

Hiervan woonde de meeste mensen in Buitenhof (27%), Voorhof (25%), Vrijenban (24%) en Wippolder (20%).

Tabel 2.2. Verdeling van gezinnen naar inkomen en wijk

	aantal huis- huishoudens	bijstand- niveau	110% bijstand	120% bijstand	130% bijstand
Binnenstad	4.880	7.6	10.0	12.5	14.5
Vrijenban	4.180	9.8	15.6	20.1	23.9
Hof van delft	5.430	6.8	9.2	12.3	16.0
Voordijkshoorn	3.630	5.8	9.6	12.9	16.3
Tanthof	6.260	5.3	7.3	9.3	10.5
Voorhof	5.240	9.5	16.0	20.2	24.8
Buitenhof	5.730	11.2	16.6	22.5	27.2
Wippolder	4.380	7.8	12.8	17.1	20.3
totaal delft	39.740	8.0	12.1	15.8	19.1
gem. Nederland	6.759.980	6.6	10.3	13.9	17.4

(COS: 2010)

Begin 2010 was 47% van de bijstandsontvangers van niet-westerse afkomst. Er is echter in de tijdsperiode van 2006-2010 een relatieve afname waar te nemen. In de groep van 130% bijstandsnorm zaten relatief tweemaal zoveel allochtone huishoudens als autochtonen.

Begin 2010 bestond de groep niet-westerse Delftenaren met een bijstandsuitkering grotendeels uit Irakezen (160 huishoudens), Surinamers (127), Iraniërs (120), Antillianen/Arubanen (119), Turken (88), Marokkanen (81) en Somaliërs (70).

Tabel 2.3 Verdeling van gezinnen met bijstand naar afkomst

	2006	2008	2010
Nederland	43.1	47.3	45.3
westers	3.6	4.0	7.3
niet- westers	53.2	48.7	47.3

(COS 2010)

Wanneer we kijken naar de huishoudsamenstelling van wie er in Delft leeft van een bijstandsuitkering, valt op dat meer dan de 73% bestaat uit alleenstaanden en dat in ruim 43% een vrouw hoofd van het huishouden is.

Tab.2.4 Verdeling naar huishoudsamenstelling, Delft, 2007

huishoudsamenstelling	%
alleenstaande man	28.3
alleenstaande vrouw	23.2
alleenstaande ouder (man)	0.8
alleenstaande ouder (vrouw)	20.9
paar zonder kinderen	15.0
paar met kinderen	11.8
Totaal	100

(COS 2010)

Ouderen (65+) zijn op bijstandsniveau nog ondervetegenwoordigd: 94% van de gepensioneerden had in 2007 meer dan alleen bijstand of AOW. Als we echter kijken naar de groep onder de 130% van de bijstandsnorm dan zitten daar veel meer ouderen die blijkbaar maar een bescheiden pensioen naast hun AOW hebben (COS 2010).

Tabel 2.5 aantal huishoudens op bijstandsniveau met inkomen tot 130% in percentage uit totale bevolking van Delft, 2007

leeftijd	op bijstandsniveau	tot 130% bijstand
15 tot 25 jaar	16,80%	25,70%
26 tot 35 jaar	9,10%	16,2%
36 tot 45 jaar	7,90%	17,00%
46 tot 55 jaar	7,10%	15,40%
56 tot 65 jaar	7,50%	15,70%
66 tot 75 jaar	7,90%	23,70%
75 jaar en ouder	6,50%	32,70%
totaal van bevolking	8,00%	19,10%

2.3 Conclusie

Het beeld dat Delft laat zien van het aantal uitkeringen van gemiddeld 10% van de bevolking, wijkt niet sterk af van dat in vergelijkbare steden. Jongeren, jonge gezinnen met kinderen en niet-westerse allochtonen maken relatief veel gebruik van uitkeringen en ondersteunende subsidies. Het percentage ouderen met een inkomen tot 130% van de bijstandsnorm groeit.

Naast de groeiende armoede die zichtbaar is in de statistieken maar bijvoorbeeld ook in het aantal van 180 gezinnen in Delft die momenteel gebruik moeten maken van de voedselbank, is er ook de stille armoede van met name :

- ouderen; vaak vrouwen met alleen AOW,
- alleenstaande moeders,
- mensen van niet-westerse afkomst,
- gezinnen met schulden

Beleidsmakers hebben vaak onvoldoende oog voor het sociale en psychische effect van recente bezuinigingen op deze groep bewoners. Zowel op landelijk als op lokaal niveau wordt vaak gesproken over empowerment en de eigen verantwoordelijkheid van mensen. Het is de vraag of je, als je murw bent van de zorgen of de hele dag bezig bent overleven, je nog de energie hebt om veel initiatief te ontwikkelen. Als er door de huidige recessie en politieke setting veranderingen in het stelsel komen waardoor bijvoorbeeld de categorie tot 130% buiten de voorzieningen gaat vallen, zal dit veel effect gaan hebben op de situatie in Delft (en de rest van Nederland).

3. Is er plek voor een aandachtcentrum in Delft?

In de opzet van dit onderzoek is gekozen om zowel deskundigen als potentiële gasten te bevragen met het idee de antwoorden van beide groepen respondenten afzonderlijk te presenteren. Al tijdens het onderzoek bleek dat de antwoorden van beide groepen niet erg verschilden. De potentiële gasten waren goed op de hoogte van de faciliteiten in de stad en konden hun eigen wensen en behoefte redelijk verwoorden. Voor sommige deskundigen was het moeilijk om buiten de gebaande paden te denken. De antwoorden worden hieronder dan ook gezamenlijk weergegeven en alleen bij opvallende discrepanties worden de twee groepen onderscheiden.

3.1 Behoefte aan diaconaal aandachtcentrum in Delft

In Delft is nog geen vorm van inloop zoals het aandachtcentrum voor ogen heeft; een plek waar je gewoon kan zijn wie je bent en waar je niets moet.

Vroeger, voor de komst van de BWD (Breed Welzijn Delft) hadden een aantal buurthuizen in Delft meer een inloopfunctie. Een buurthuis was toen een beetje de huiskamer van de buurt. Dit is veranderd, de buurthuizen zijn niet laagdrempelig meer. Er zijn wel recent een aantal nieuwe initiatieven ontstaan door in nieuwe wijken, in bejaardenflats, koffie ochtenden te houden die ook toegankelijk zijn voor andere mensen in de buurt. Het winkeltje van het Leger des Heils is tegenwoordig een mooie informele hangplek voor eenzame ouderen. Ook is er maatschappelijke opvang voor specifieke groepen zoals het Dienstencentrum in de Surinamestraat voor dak- en thuislozen.

De meeste gesprekken zijn gestart met de vraag of men dacht dat er behoefte is aan een aandachtcentrum in Delft. De grote meerderheid staat sympathiek tegenover de plannen en geeft aan dat er zeker behoefte is aan een laagdrempelige voorziening waar mensen elkaar kunnen ontmoeten in de Delftse samenleving.

Van de deskundigen waren er slechts twee personen (9%) van dezelfde instelling die deze behoefte niet zagen en die aangaven dat er al genoeg voorzieningen in Delft zijn. Bij de andere respondenten was er slechts 1 persoon (3%) die het nut ervan niet zag zitten:

"Mensen die alleenstaand zijn zoals ikzelf hoeven niet eenzaam te zijn; er zijn buurthuizen, clubs, je kan op vakantie gaan. Je kan in een buurthuis komen eten, naar de kerk gaan. Je kan je eigen gang gaan. Het ligt aan jezelf als je eenzaam bent; als je contact wil, kan je dat krijgen"

Een jonge vrouw formuleerde de behoefte aan een aandachtcentrum heel mooi:

"Een aandachtcentrum in de stad kan voor iedereen een beetje rust en vrede brengen. Als er veel verschillende mensen komen, wordt de plek alleen maar sterker. Zo'n plek helpt tegen het jachtige leven, agressie etc. Je gaat samen een gemeenschap vormen".

Van alle zogenaamde niet-deskundigen die we gesproken hebben, geeft 28% aan dat ze wel de behoefte aan een aandachtcentrum voor Delft zien, maar er zelf niet naar toe zouden gaan omdat ze genoeg ondersteuning en contacten hebben.

3.2 De potentiële gasten

Aan alle geïnterviewden is gevraagd welke mensen de meeste behoefte aan een aandachtcentrum zouden kunnen hebben in Delft. Het was opvallend dat veel mensen in eerste

instantie aan gaven dat het voor *iedereen* belangrijk zou kunnen zijn. Veel mensen vallen tussen wal en schip en voelen zich eenzaam en nutteloos. Er zijn mensen die het gevoel hebben dat ze geen plek hebben in de samenleving. Veel mensen snakken naar contact. Men vindt het dan ook heel mooi zou zijn als je verschillende soorten mensen bij elkaar zou kunnen krijgen qua achtergrond, leeftijd etc.

Anderen, in dit geval deskundigen zeggen dat het juist zaak is goed de categorieën gasten specifiek te formuleren inclusief eigen activiteiten. Vrijwilligers zouden het leuk vinden om specifiek voor bepaalde activiteiten aangesteld te worden. Zij kunnen hun talenten dan goed inzetten.

Bij wat verder praten over eenzaamheid en sociale uitsluiting, kwamen de volgende categorieën mensen als potentiële gasten naar voren;

- ***Ouderen in de leeftijd van 50+ -60+***
Een specifieke doelgroep zijn mensen van 50+, 60+ jaar. Mensen die al een groot deel van hun leven achter zich hebben, vaak teleurgesteld zijn en geen hoop meer hebben op verbeteringen. Zij hebben vaak weinig familie, zijn vaak sociaal gestrand maar nog wel mobiel.
- ***Oudste ouderen (70+ - 80+)***
Zij lijden aan eenzaamheid, ze hebben een beperkte actieradius, minder sociale contacten door verlies van partner en vrienden. Zij vormen een stille groep, en zijn vaak gelovig. Ze lijden aan depressies en voelen zich buitengesloten van de samenleving. Vaak hebben zij lang voor partner gezorgd en als deze dan wegvalt, vallen ze in een gat. Deze groep ouderen is moeilijk te bereiken omdat ze niet makkelijk om hulp vragen, ze willen niet afhankelijk zijn van anderen. Mogelijk contact zou kunnen lopen via thuiszorg, bezoekgroep stadsdiaconaat, DIVA, huisartsen. Voor deze oudere ouderen zou je eens in de zoveel tijd hele specifieke activiteiten kunnen organiseren rond bepaald thema. Je kan ze dan misschien ook ophalen.
- ***Alleenstaande of gescheiden ouders met jonge kinderen***
Hier is sprake van veel stress omdat men de verantwoordelijkheid voor een jong gezin niet kan delen. Men is niet mobiel en heeft weinig kans om zelf er even uit te gaan. Gebrek aan geld en vaak ook oude en nieuwe relaties vragen veel energie van de alleenstaanden. Door deze situatie ontstaan er vaak ook problemen rond de kinderen.
- ***Mensen met lichte psychische problematiek***
Het gaat hier om (licht) psychiatrische patiënten die ambulantly zijn maar zich niet makkelijk in de samenleving handhaven en op wie de samenleving soms raar/angstig reageert. Zij zoeken een plek waar ze zichzelf kunnen zijn en anderen kunnen ontmoeten.
- ***(jonge) allochtone vrouwen***
Speciale groep zijn jonge allochtone vrouwen. Zij verkeren oorspronkelijk veel in eigen cultuur en familiegroep maar als je daar uit valt, hebben ze niemand meer bijv. door scheiding, relatie met iemand van andere cultuur. Heel veel zaken zoals opvoeding van kinderen zijn thuis niet bespreekbaar.

- **Mensen met sociale problematiek**

Voor de dak- en thuislozen in Delft zijn al veel faciliteiten, zoals een dagopvang, een sociaal pension, een nachtopvang etc. Daarom richt het Aandachtcentrum haar activiteiten niet specifiek op daklozen om dit beleid niet te doorkruisen.. In overleg met Perspektief wordt bekeken in hoeverre er speciale voorzieningen voor hen, bijv. maaltijd op zondag mogelijk zijn.

Ook voor mensen van Stoed die al uit de schulden zijn, zou het een optie zijn. Zij hebben weer rust maar, hebben geen werk en zijn in isolement geraakt, zij zouden hier ook baat bij hebben. Hetzelfde geldt voor veel mensen die aangewezen zijn op de voedselbanken.

- **Studenten**

Nederlandse en buitenlandse studenten in Delft die ver van huis zijn. Technische studenten hebben vaak moeite met het aangaan van sociale contacten. Zeker de studenten met neiging tot autisme vinden weinig aansluiting bij het gewone studenten leven.

Naast deze groepen die door meerdere respondenten werden genoemd, was er nog een groep die later in beeld kwam: volwassenen met een lichamelijke handicap die zelfstandig of beschermd wonen. Door hun beperking is hun kans op werk en sociale contacten buiten de eigen groep beperkt. Velen voelen zich eenzaam. Hoe groot deze groep in Delft is, is nog onbekend.

3.3 Het aanbod van het aandachtcentrum

Het belangrijkste voor de meeste mensen is gewoon een kopje koffie drinken en met mensen praten. Het draait allemaal om sociale contacten. Het is leuk als er andere voorzieningen ook zijn, maar dat is dan mooi meegenomen. De eerste voorzieningen die, na enig aandringen, dan genoemd worden zijn simpele zaken als de aanwezigheid van een krant, een schoon toilet waar je liefst ook met een rollator in past, af en toe een maaltijd en spelletjes. In overleg met de gasten zal in de loop van de tijd ook gelegenheid zijn voor andere activiteiten.

Al pratende en dromende zijn er nog wat voorzieningen genoemd die in onderstaande tabel gerangschikt zijn:

Tabel 3.1 Gewenst aanbod aandachtcentrum

ontspanning	voorziening	ondersteuning	activiteiten	diaconaal
spelletjes/kaarten computers tv; tour, voetbal krant/tijdschriften tentoonstellingen	maaltijden wc voor rollator tuintje kinderhoek speel-o-theek kinderkookcafe	maatschappelijk werker Juridisch adviseur uitleg regelgeving rouwverwerking	iets creatiefs zingen/koor gitaarles trommelles moedergroep lezingen	chr. Meditatie stiltecentrum gesprekken Pastoraal café

De meest genoemde voorzieningen lagen op het terrein van ontspanning en activiteiten daarbij verschillen de antwoorden naar leeftijd en situatie. Oudere vrouwen zijn op zoek naar gezelligheid; een spelletje, zingen, kletsen, maaltijden. Mannen noemen vooral een krant, computer of lezing. Jonge alleenstaande moeders vragen naar een moedergroep, iets creatiefs, cursus met kinderhoek etc. Meestal waren de wensen heel bescheiden..

Omdat het hier een interkerkelijk diaconaal aandachtcentrum betreft, is er ook specifiek gevraagd naar de behoefte aan een stiltecentrum, kapel etc. Ongeveer 20% van de mensen is hier positief over: een plek waar je rustig kunt zitten en bidden, waar je kunt rouwen om mensen die zijn overleden maar ook om ziekte, familieproblemen.

Sommigen gaven het advies om hiervoor niet specifiek een ruimte in te richten maar er een thematische activiteit van maken; eenmaal per week of per maand een oecumenische viering die laagdrempelig is. Je mag het wel benoemen dat je kerkelijk bent maar je kan de ruimte multifunctioneel houden. Andere mensen vonden een stiltecentrum niet echt nodig. "Als mensen echt naar een kerk willen, dat weten ze die wel te vinden". Het kan ook een blokkade vormen voor anderen (niet- of andersgelovigen).

3.4 Locatie: centraal of wijkgericht?

De vraag naar de locatie van een aandachtcentrum was een hele lastige. Ouderen en jonge alleenstaande moeders zijn vaak meer gebaat met een centrum in de buurt. Studenten, psychiatrische patiënten, dak- en thuislozen vinden het geen punt even op de fiets te springen. Ook de deskundigen zijn in deze kwestie verdeeld.

Tabel 3.2 voorkeur locatie in procenten

	deskundigen (n= 21)	gasten (n=36)
centraal	62%	42%
in de wijken	19%	36%
geen voorkeur	19%	22%

De belangrijkste factoren hierbij zijn bereikbaarheid, laagdrempeligheid en schaalgrootte. Als we alle voor- en nadelen die door de respondenten genoemd zijn, op een rijtje zetten, krijgen we de volgende tabel:

Tabel 3.3 Voor- en nadelen van soort locatie

CENTRALE LOCATIE	
voordelen centraal bereikbaar anonimiteit minder last van burens menging van mensen meer gasten	nadelen te ver voor sommige mensen veel aanloop daklozen dure locaties

BUURTGERICHT	
voordelen dichtbij veilig (vrouwen) vrijwilligers uit de buurt burens ontmoeten	nadelen niet iedereen bereiken oppositie buurtbewoners gevaar dominantie enkelen veel vrijwilligers nodig te dicht op de huid

Er werden ook wel combinaties van beide locaties genoemd; zoals een sterk centrum met cellen in de wijken of ambulante centra in de wijken.

De wijken die het meest genoemd werden voor als geschikte locaties waren Buitenhof, Voorhof, Tanthof, Poptahof, Vrijenban. Ook de buurt rondom de Vermeertoren is een locatie waar men graag een aandachtcentrum zou willen hebben.

4. Organisatievorm, bezetting en financiën

In de gesprekken met de deskundigen en tijdens de bezoeken aan bestaande inloopcentra, is er ook gekeken naar praktische zaken als organisatie- en bestuursvorm, vrijwilligersbeleid, budget etc. Deze aspecten zijn altijd gerelateerd aan de locatie, de soort bezoekers en vrijwilligers maar geven toch wel een indicatie voor onze eigen plannen.

4.1 Organisatievorm

De meeste inloopcentra die wij bezocht hebben waren een Stichting met ANBI keurmerk; een organisatievorm die prima past bij een aandachtcentrum.

De naam interkerkelijk diaconaal aandachtcentrum geeft al aan dat dit een initiatief is van verschillende kerkelijke organisaties. Het is belangrijk dat er een sterk bestuur is. Een van de mogelijke vormen is een stichtingsraad waarbij de betrokken kerkelijke organisaties vertegenwoordigd zijn en die bijvoorbeeld tweemaal per jaar bijeenkomt om het bestuur op grote lijnen; visie, budget etc. vorm te geven. Voor een bredere vertegenwoordiging is daarnaast een Comité van Aanbeveling een goed optie.

Een aandachtcentrum heeft ook een bestuur nodig voor het dagelijks reilen en zeilen.

Zo'n *Dagelijks Bestuur* zou kunnen bestaan uit:

- Voorzitter
- Secretaris
- Penningmeester
- Coördinator
- Coördinator van vrijwilligers
- Vertegenwoordiger van diaconaal team

Deze leden worden aangesteld in samenspraak met de Stichtingsraad en moeten beschikken over voldoende tijd om daadwerkelijk het aandachtcentrum te kunnen besturen.

Het feit dat we interkerkelijk werken heeft voordelen maar ook zeker nadelen. Het is belangrijk dat bij alle kerken een 'sense of ownership' leeft. Dat dit project zichtbaar blijft binnen de deelnemende kerken en dat men niet gaat denken dat men zelf niets meer aan diaconie hoeft te doen omdat er een werkgroep is.

4.2 Medewerkers

Als het diaconaal aandachtcentrum dagelijks geopend is, moeten er per dag minimaal drie medewerkers aanwezig. Een poule van zo'n 25 vrijwillige medewerkers is dan ook zeker nodig om met een aandachtcentrum te kunnen starten. Vrijwilligers kunnen gevonden worden binnen de eigen kerkelijke organisaties in Delft e.o. maar ook daarbuiten. Tijdens het onderzoek onder deskundigen hebben al mensen zich opgegeven. Toch is het vinden van voldoende vrijwilligers een punt van aandacht waarbij we goed zullen moeten samenwerken met de kerken. Het is wel praktisch diaconaal werk dat mensen aantrekkelijk vinden. Een goede wervingsactie voor vrijwilligers zou al een aantal maanden voor opening van het centrum moeten starten. Het is een goed idee om ook een stagiaire godsdienst/pastoraal werker van bijvoorbeeld de Christelijke Hogeschool Ede in te schakelen zowel bij de opbouw van het centrum als bij het opzetten van geschikte activiteiten en begeleiding van vrijwilligers.

Medewerkers moeten goed toegerust worden met een vrijwilligerstraining waarin door middel van modules diverse onderwerpen naar voren komen als diaconie, eigen grenzen bepalen, communicatie, samenwerking, feedback, door verwijzen etc. Voor verschillende vrijwilligers functies kunnen andere modules worden ingezet. Regelmatig worden zij op de hoogte gehouden van de stand van zaken via vrijwilligersavonden. Ook voorgangers en pastorale medewerkers die mee gaan draaien, kunnen specifieke trainingen ontvangen.

De gasten die daaraan behoefte hebben kunnen een gesprek vragen met een pastoor, dominee, pastoraal werker of voorganger die onderdeel uit maken van het diaconale team en aangesteld zijn bij een van de deelnemende kerkgenootschappen. Het is de bedoeling een pool van voorgangers te hebben zodat er elke dag iemand aanwezig kan zijn.

De dagelijkse leiding van het centrum en de begeleiding van vrijwilligers ligt bij een (parttime) coördinator. Zowel de coördinator als vrijwilligers beheersen de sociale kaart van Delft en kunnen, na onderling overleg, gasten met maatschappelijke of financiële problemen doorverwijzen naar de betreffende instelling. In sommige gevallen kan een vrijwilliger een klant begeleiden of in ieder geval monitoren of de verwijzing succesvol is. Een aantal deskundigen gaven aan heel restrictief om te gaan met verwijzingen omdat veel mensen al in het hulpverleningscircuit zitten maar graag gaan shoppen. Er is overleg en samenwerking aangeboden door een groot aantal instellingen uit Delft.

4.3 Voorlichting en pr

Als het centrum een plek voor alle Delftenaren wil zijn, zal er veel energie gestoken moeten worden in het uitdragen van de visie en de activiteiten. Kernwoorden in deze campagne kunnen zijn: ontmoeten, verbinden, gastvrijheid, dienstbaarheid en transparantie. Goede contacten met de media, met alle kerken en maatschappelijke instellingen is van groot belang. Het zoeken naar een vrijwilliger met speciale aandacht voor communicatie is een pre. Het project zal een eigen website lanceren maar voorlichting zal ook plaats vinden via een pagina op de website van de Raad van Kerken, de deelnemende kerken etc. Folders kunnen geplaatst worden bij huisartsen, bibliotheken, kerken en instellingen. De te vormen Commissie Voorlichting zal een pr-beleid opstellen en diverse voorlichtingsmodellen opzetten. Het onderhouden van de netwerken zal ook continue aandacht van het dagelijks bestuur en de coördinator vragen.

4.4 Financieel plan

Het is de intentie om in samenspraak met andere instellingen een locatie te vinden tegen een gesubsidieerde huur of om niet. Uit de ervaring met andere inloophuizen blijkt dat de jaarlijkse exploitatiekosten (coördinator, energie, overige kosten) 60.000 euro per jaar bedragen bij een gevestigd centrum.

Een startend centrum heeft aanloopkosten maar minder exploitatiekosten en zal rond de 50.000 euro per jaar nodig hebben (uitgaande van de geschetste huursituatie).

De inkomsten van een aandachtcentrum kunnen uit diverse categorieën van bronnen komen:

- Structurele bronnen: de bijdrage van de kerken en kerkelijke instellingen. Dit moet zeker 20-30% van het budget vormen.
- Subsidies van grote fondsen; SKAN, Fonds 1818, VSB fonds, RABO bank etc.(ook 30% minimaal van het budget)

- Subsidies van gemeentelijke en maatschappelijke instellingen
- Kortingen of in natura giften van leveranciers, grote bedrijven
- Particuliere fondsen en sponsors
- Vriendenstichting van aandachtcentrum (liefst 10% van budget van vaste donateurs die zich verbonden voelen met wel en wee van de stichting)
- Geld uit evenement en campagnes (gericht op draagvlak Delftse samenleving)

In de volgende fase wordt door een aantal financiële deskundigen uit de kerken een uitgebreide meerjarenbegroting opgesteld. In bijlage 5 vindt U alvast een concept begroting uitgaande van de feiten waarover we nu beschikken.

5. Conclusies

In dit laatste hoofdstuk worden de gevonden resultaten samengevat en worden de onderzoeksvragen beantwoord.

5.1 Eisen aan het centrum in het algemeen

Uit de interviews zijn een aantal algemene conclusies te trekken op gebied van het aandachtcentrum zelf en de organisatie ervan.

Het aandachtcentrum moet voldoen aan:

- ❖ **laagdrempeligheid**; centrum moet persoonlijke aandacht geven aan mensen en is geen hulpverleningsinstantie; het gaat om aandacht, gastvrijheid en ontmoeten van mens tot mens. Geen interventie maar presentie. Mensen moeten zonder meer welkom zijn en bij de naam genoemd worden.
- ❖ **anonimiteit**; we vragen geen informatie, namen, adressen maar laten het dan gasten over wat ze willen vertellen.
- ❖ **medewerkers** in centrum zijn geen hulpverleners maar medemensen; mensen willen benaderd worden vanuit hun mens-zijn niet vanuit de problemen die ze hebben.
- ❖ Medewerkers zijn het goud van de organisatie en willen ook gezien worden
- ❖ **rustige sfeer** van aankleding; felle kleuren maakt sommige mensen onrustig
- ❖ **Missionair**; mensen komen om aandacht niet om evangelisatie. Medewerkers dringen niets op maar mogen zichzelf wel laten zien. Bij een ontmoeting en een gesprek hoeft geloof niet verborgen te blijven.
- ❖ **Huisregels** geven mensen structuur en duidelijkheid. Het is goed in het begin met een aantal bezoekers samen deze regels op de stellen; wel vereiste is verbod op alcohol en drugs.

Organisatorisch

- ❖ openingstijden moeten regelmatig zijn en zeker in het weekend
- ❖ er moeten voldoende medewerkers zijn liefst op dezelfde dagen
- ❖ er moet een aparte ruimte zijn voor een individueel gesprek
- ❖ er moet een bestuur zijn met groot draagvlak bij de kerken in Delft
- ❖ er moet veel aandacht zijn voor goede PR
- ❖ goede continue afstemming met maatschappelijke organisaties en wijkcentrum
- ❖ klein beginnen en geduld hebben

5.2 Onderzoeksvragen beantwoord

Het is aan de werkgroep Interkerkelijke Diaconaal Aandachtcentrum om conclusies te trekken over de behoefte aan en ruimte voor een centrum in Delft. Op deze plaats wordt op basis van de onderzoeksgegevens getracht een helder antwoord te geven op de onderzoeksvragen:

Wat is het concrete, meetbare doel van een dergelijk aandachtcentrum?

Het doel van het aandachtcentrum is het bieden van een laagdrempelige voorziening waar mensen elkaar kunnen ontmoeten en een veilige plek kunnen vinden in de stad. Dit doel is

bereikt als men na 2-3 jaar dagelijks zo'n 50 mensen in het centrum ontvangt. Mensen van diverse achtergronden die daar op geregelde tijd langs komen.

Welke diensten zou dit aandachtcentrum moeten leveren?

De meeste mensen zijn al tevreden met een kop koffie en een goed gesprek. Extra voorzieningen moeten voortkomen uit de behoefte van de gasten en gerelateerd worden aan de doelstelling: ontmoeten en verbinden. In praktijk, kan er sprake zijn van indeling in 'open' activiteiten voor allen: open ochtenden, open maaltijden, open huisdiensten, die voor iedereen toegankelijk zijn plus een thematische aanbod voor specifieke groepen.

Het aanbod van een *stiltecentrum* wordt door maar een minderheid van de potentiële gasten als een behoefte gezien. Anderzijds is de interkerkelijk identiteit van het centrum voor ons belangrijk en willen we hierbij als uitzondering aanbodgericht werken.. Met het opzetten van een aandachtcentrum moet duidelijk en transparant zijn dat we enerzijds naast *alle* mensen gaan staan en dienstbaar zijn ongeacht afkomst, geloof of levensvisie maar dat we anderzijds, voor wie dat wil, kerkelijk ook iets aan te bieden hebben op het gebied van hulp bij geloofsvragen. Een stiltecentrum waar mensen altijd terecht kunnen voor rust, bidden of tot zichzelf komen is een faciliteit die een aandachtcentrum onderscheidt van andere instellingen. Voor de inrichting van een dergelijk centrum nemen we contact op met de diverse kerken om er een interkerkelijk spiritueel centrum van te maken. Stilte schept ruimte voor mensen om bij de bron te komen van waaruit men leeft en kracht opdoet (Holsappel 2007).

Hoe sluiten deze diensten aan bij bestaande voorzieningen (meerwaarde)?

Er zijn in Delft veel sociale voorzieningen maar deze zijn veelal gericht op hulpverlening. Bij ons komen mensen als persoon en niet als probleem. De meerwaarde voor de gasten is juist dat je in een aandachtcentrum niets hoeft. In het centrum kunnen wel behoeften gesignaleerd worden die door maatschappelijke instellingen geboden worden. Er wordt gericht informatie verstrekt maar zeer beperkt doorverwezen omdat mensen vaak al in hulpcircuits zitten. Er wordt zoveel mogelijk aangesloten bij bestaande voorzieningen; als er bijv. behoefte is aan een moedergroep voor jonge moeders, kan daar ook een lezing aan geplakt worden van een arts, een gezinscoach van CJG etc.

Welke doelgroepen (naar soort, omvang en locatie) in Delft hebben behoefte aan een dergelijk centrum

Het aandachtcentrum wil zich breed profileren en iedereen welkom heten. Toch ontkomen we er niet aan om te kijken welke mensen dit centrum het meest nodig hebben. Veel deskundigen die tegen het gebruik van doelgroepenbeleid zijn, argumenteren dat mensen niet in een hokje geplaatst willen worden en dat ze zichzelf geen onderdeel voelen van een doelgroep. Dat men mensen in doelgroepen wil indelen op basis van socio-demografische kenmerken, betekent echter niet dat we hen daarop aanspreken maar dat we hen zo goed mogelijk kunnen bereiken en om gedrag te voorspellen.

Bij het opzetten van dit diaconale aandachtcentrum is het goed om te weten voor wie je het in de praktijk nou eigenlijk doet. Dit leidt tot herkenbare en aanspreekbare groepen. De daadwerkelijke gasten zijn vooraf lastig vast te stellen, de groep kan door de jaren veranderen, de vastgestelde groep is lastig binnen te krijgen maar soms krijg je ongewild ook andere mensen binnen dan je oorspronkelijk bedacht had.

In het algemeen is het aandachtcentrum voor die mensen die als mens gezien willen worden en niet als probleem dat opgelost moet worden. Uit de interviews blijkt dat eenzamen, ouderen, thuislozen, mensen met een psychiatrische aandoening en alleenstaande moeders met jonge kinderen het meest behoefte hebben aan een diaconaal aandachtcentrum

Hoe kan men dergelijke groepen het beste bereiken?

De doelgroepen zijn bereikbaar via de kerken, zorgnetwerken, vrijwilligers etc. Via de kerkbladen, de bezogegroepen, de kerkvieringen etc. kunnen kerken mensen die zij tegenkomen en die eenzaam zijn of een klein netwerk hebben, doorverwijzen naar het aandachtcentrum. De Commissie Voorlichting zal in een uitgebreider pr-beleid kunnen opzetten.

Alle deskundigen die we gesproken hebben, waren bereid om folders in wachtkamers te plaatsen maar vooral ook om mensen gericht op ons centrum attent te maken. Veel instellingen kunnen een deel van de problematiek, bijv. medische, verzorgen maar hebben geen tijd om leuke dingen voor mensen te organiseren. Bejaardenhuizen, thuiszorg, buurtcentra, bibliotheken zijn verder plaatsen om passief de aandacht te vragen. Via interviews in de locale kranten en radio is het tevens mogelijk om voorlichting te geven. Via vrijwilligers, de persoonlijke netwerken en vooral mond-op-mond reclame zal het aantal bezoekers organisch moeten groeien. Het is daarom van belang goed te blijven investeren in de sociale netwerken in Delft en in samenwerking.

Wat is de beste organisatievorm voor het aandachtcentrum en wie is de wettelijk en organisatorische verantwoordelijke partij?

De voorbeelden laten zien dat een stichtingsvorm met een dagelijks bestuur en een stichtingsraad vanuit de kerken een goede vorm kan zijn. De Stichting is de verantwoordelijke partij. Daarnaast streven we ernaar om een Comité van Aanbeveling te formeren.

Is de werkgroep in staat die diensten voor een langere tijd te leveren zowel qua financiën, personeel als capaciteiten?

Omdat alle kerken in Delft samenwerken en we het gevoel hebben dat we vanuit een gedeelde betrokkenheid dit op gaan zetten, is de motivatie en de personele kant waarschijnlijk geen groot probleem. We hopen via de kerken ook voldoende enthousiaste vrijwilligers te vinden. De bereidheid van een ieder lijkt groot. Het is belangrijk vrijwilligers te behouden door hen te betrekken, te trainen en te waarderen. Qua financiën is het altijd moeilijk een nieuw initiatief te starten en vooral te continueren. Het vertrouwen is er echter dat het zal lukken met een "handje van God".

Conclusies

Als we al deze antwoorden combineren met het feit dat in hoofdstuk 3 al bleek dat ruim 90% van de deskundigen en potentiële gasten de vraag naar de behoefte aan een aandachtcentrum positief beantwoordden, kunnen we stellen dat die behoefte er daadwerkelijk in aanleg is. Dat een 73% van de potentiële gasten zegt dat zij zelf naar binnen zouden stappen, is hoopvol. Een kleine meerderheid ziet de locatie het liefst in het centrum van Delft. Het aanbod dat men wenst is in eerste instantie vooral een plek voor een gesprek met een kop koffie. Veel maatschappelijke instellingen in Delft staan sympathiek tegenover dit initiatief, willen op de hoogte gehouden worden en, indien mogelijk, samenwerken

Bijlage 1   Vragenlijst

A. introductie plannen aandachtcentrum

B. open vragen/topics

Behoefte

- ✓ Wat vindt u van deze plannen?
- ✓ Denkt u dat er in Delft behoefte is aan een dergelijk aandachtcentrum?
- ✓ Waarom?
- ✓ Waar?

Doelgroep

- ✓ Voor wie; welke doelgroepen hebben dit het hardst nodig?
- ✓ Hoe zouden we deze het beste kunnen bereiken?
- ✓ Wat is uw ervaring hierbij en kunt u ons daarbij helpen?

Voorzieningen

- ✓ Wat zou zijn aandachtcentrum volgens u moeten aanbieden?
- ✓ Hoe vaak en wanneer open?
- ✓ Welke voorzieningen ontbreken nu in Delft?
- ✓ Lopen we risico op diensten te dubbelen in Delft?
- ✓ Hoe kunnen we best aansluiten bij bestaande voorzieningen?

tips

- ✓ Heeft u tips voor de organisatie van een dergelijk centrum
- ✓ Kent u mensen of instellingen die ons verder kunnen helpen; advies, fondsen, vrijwilligers

Bijlage 2   Lijst van instellingen (deskundigen)

Woningbouwcorporatie Woonbron
Centrum voor Jeugd en Gezin
Huisartsen
Wijkagenten
Gemeente Welzijn en Buurten
Gemeente; Participatie en duurzame ontwikkeling
Perspektief;
Gemeente; Integratie en Emancipatie
Kwadraad
Meldpunt Bezorgd
DIVA Delft
BWD
GGZ
Buurthuizen
Voedselbank Delft
Vakantiebank Delft
Interkerkelijk Sociaal Fonds
Stoed
Combiwerk
Delftse kerken
Diaconie

Bijlage 3: Bronnen

- Agterkamp, B. (2009)
Van Dienstgebouw tot diaconaal inloopcentrum. Wageningen
- Baart, A., (2001)
Een theorie van de presentie (2e druk, Utrecht: Lemma, 2001)
- Bolten, S. (2008)
Anti-armoedebeleid Gemeente Delft
- CBS (2009)
Lage inkomens, kans op armoede en sociale uitsluiting
- COS en SWA (2010)
Monitor lage inkomens Delft 2010
- Diva (2010)
Jaarverslag 2010, Diva delft
- Grijns, H. (2011)
Armoede in Nederland en de rol van de kerken
- Gruijter, M. van et al (2007)
Allochtone vrouwen doen mee. Eerste generatie allochtone vrouwen in Rotterdam en hun perspectief op activering
- Holsappel-Brons, J, (2007)
Stilte vorm geven. Tijdschrift Geestelijke Verzorging, vol. 10 (2007), nr. 43, pp 20-32
- Landelijke Stedenestafette (2010)
Een jaar lang landelijke Stedenestafette, eindverslag
- Loon, Rene van (2004)
Kerk in de buurt. Zo kun je als kerkelijke gemeente iets betekenen voor je dorp of wijk
- Movisie (2011)
"van armoede word je ziek" Frontlinepanel over armoede en sociale uitsluiting
- Penninx, K. (2005)
Kwetsbare ouderen in beeld
- Research voor Beleid (2007)
Evaluatie van het armoedebeleid van de gemeente Delft
- Stoppels, S.(1997)
Een gastvrij onthaal, Gids voor inloopcentra en andere vormen van kerkelijke gastvrijheid (Kampen: Kok, 1997)
- Verwey-Jonker Instituut (2010)
Geloof aan het werk. De rol van levensbeschouwelijke organisaties bij het bestrijden van sociale uitsluiting in Rotterdam.

Bijlage 4: verslagen van bezoeken aan andere inloophuizen

1. Bezoek aan 'Stem in de Stad' in Haarlem

Stem in de Stad is een bekend oecumenisch diaconaal inloopcentrum in Haarlem dat al meer dan 25 jaar bestaat en is opgebouwd door dominee Jurjen Beumer. Op 19 april bezocht een aantal leden van de werkgroep aandachtcentrum Delft hen om te leren van de ervaring van de medewerkers en vrijwilligers van Stem in de Stad.

Stem in de Stad is begonnen met het opzetten van een Aanloopcentrum; een gastvrije plek, een soort huiskamer waar iedereen die behoefte heeft aan een ontmoeting, een praatje of een kop koffie welkom is. Het aanloopcentrum is 7 dagen per week open. Men gaat hier sterk uit van de presentie theorie; mensen kunnen aandacht krijgen en niets moet. Het gaat echt om de ontmoeting. Mensen die willen praten over problemen, kunnen terecht bij het diaconaal spreekuur.

Het aanloopcentrum biedt ook driemaal per week in de avond een warme maaltijd aan. Het aanloopcentrum is bedoeld voor eenzamen en thuislozen, mensen die vaak ook psychische problemen hebben.

Binnen dit inloopcentrum werken 175 vrijwilligers die een vaste kern van zo'n 400 bezoekers en gasten bedienen. Er zijn 8 betaalde medewerkers die de vrijwilligers scholen en begeleiden.

Het vrijwilligersbeleid is professioneel opgezet rond drie onderdelen: bezieling, deskundigheids-bevordering en gemeenschap zijn. Nieuwe vrijwilligers krijgen training en inwerkprogramma. Alle vrijwilligers krijgen eenmaal per jaar een functioneringsgesprek.

Stem in de Stad heeft ook een straatpastoor die werkt met verslaafden en echte daklozen in de stad. Hij probeert hen ook naar het aanloopcentrum te bewegen. Op een andere locatie worden asielzoekers opgevangen.

Eenmaal in de week, maandag tussen de middag, houdt men een eigen viering, de Adempauze, genoemd voor iedereen die daar behoefte aan heeft.

2. Diakonaal Aandachtcentrum Dordrecht

Het diakonaal aandacht centrum in Dordrecht is in 1992 opgericht door de Hervormde en Gereformeerde Gemeenten om eenzamen mensen een plek in de stad te geven waar ze welkom zijn voor een kop koffie, een gesprek en wat aandacht. Omdat wij plannen hebben om in Delft een interkerkelijk diaconaal inloopcentrum te starten, gingen we op bezoek in Dordrecht om te leren van hun ervaringen. We werden heel gastvrij ontvangen.

Het nieuwe pand vlak bij het station ziet er heel goed en modern uit. Elke dag is het centrum open en komen er zo'n 80 mensen binnen. Naast de grote huiskamer is er voor de bezoekers een stiltecentrum waar men individueel kan bezinnen, bijbel lezen, stukjes schrijven of overledenen herdenken. Het centrum wijst summier door en heeft heel sterk de focus op het aanbieden van een rustige plek in de stad. Er zijn geen andere activiteiten "we verkopen alleen aandacht".

Het centrum was oorspronkelijk bedoeld voor eenzame mensen maar is al snel verbreed naar iedereen die tussen wal en schip valt of die simpel de deur binnen wandelt. Er komen veel daklozen, verslaafden, mensen met psychiatrische problemen. Het centrum is laagdrempelig.

De stichting heeft een stichtingsraad waar alle kerkelijke gezindten in vertegenwoordigd zijn, een dagelijks bestuur en daarnaast ook nog een Stichting Vrienden van het aandachtcentrum. Naast een betaalde parttime coördinator werken er 48 vrijwilligers; er zijn elke middag minimaal drie medewerkers aanwezig. Drie mentoren hebben elk een groep vrijwilligers onder zich die ze begeleiden. Een pastorale medewerker (vrijwilliger) zorgt voor de geestelijke begeleiding van de vrijwilligers. Elke vrijwilliger moet de doelstelling van de stichting onderschrijven; het zijn daardoor allemaal kerkelijke vrijwilligers, en krijgen bij hun start een basistraining van acht dagdelen waarbij de focus vooral op communicatie etc. ligt. Alle vrijwilligers tekenen ook een vrijwilligerscontract.

Voorheen lag het pand van deze stichting meer in het centrum van Dordrecht. Daar had men minder last van burens dan in de huidige locatie. In de stad is men gewend aan drukte, in een locatie in een buitenwijk zijn eerder bang voor overlast en voor daling van de waarde van hun woning.

3. Op bezoek in de Pauluskerk, Rotterdam

Lang geleden was perron nul, de voorloper van de huidige Pauluskerk, een van de inspiratiebronnen van het rk stadsdiaconaat. Op zaterdag 9 april was een delegatie uit Delft op bezoek in de Pauluskerk in Rotterdam om te zien wat we van de huidige aanpak anno 2011 kunnen leren voor het opzetten van een interkerkelijk diaconaal centrum.

Het huidige klimaat waar onder men momenteel in Rotterdam moet werken is moeizamer dan tien jaar geleden. Er is recessie; er is werkloosheid en schuldenproblematiek. Zowel landelijk als lokaal wordt er bezuinigd en met name op voorzieningen die mensen aan de onderkant van de samenleving treffen: sociale zekerheid, maatschappelijke opvang, onderwijs. Er leven minder daklozen op straat door invoer van gemeentelijke programma's maar er is wel meer dan ooit sprake van psychische problematiek. Voor vluchtelingen wordt het steeds moeilijker zich te handhaven in ons land. In Rotterdam wonen nu zo'n 20.000 mensen zonder geldige verblijfspapieren.

De Pauluskerk is behalve kerk vooral opvang voor mensen in de problemen: verslaafden, vluchtelingen, armen. Men heeft maatschappelijk werkers in dienst, een eigen medisch centrum, een open huis met koffie en eten, een voedselbank, tijdelijke opvang maar ook een literair café, een schilderclub etc. De oude Pauluskerk is vier jaar geleden afgebroken, men zit nu in een tijdelijk pand tot de nieuwe multifunctionele kerk medio 2012 geopend gaat worden.

4. Verslag bezoek inloophuis Domino in Gouda

Domino is sinds 10 jaar gehuisvest in een prachtig pand aan een gracht (Oosthaven) in het hartje van Gouda. In vroeger tijden was het gebouw een Joods bejaardentehuis. Later is het gekocht door de Hervormde gemeente. In het pand is ook het kantoor van de diaconaal consulent van de Hervormde gemeente en kinderopvang. Op zondag wordt het gebruikt als crèche door de St. Jansgemeente.

Domino is voortgekomen uit de koffiebar van Youth for Christ. Toen die gesloten werd, rezen er ideeën om een inloophuis te starten. Organisatorisch is Domino ondergebracht onder een interkerkelijke stichting. Er zijn twee werkers in dienst, beide voor 60%, nl. een coördinator en een assistent-coördinator. Website: www.inloophuisdomino.nl

Het eerste dat opviel was de prachtige, lichte ruimte, fris geverfd in lichte kleuren, met een terrasje achter. Er is een goede keuken aanwezig. Domino is doordeweeks op verschillende tijdstippen open, 4x met een maaltijd:

De doelgroep van Domino is breed. Iedereen is welkom. Er wordt nadrukkelijk niet gemikt op dak- en thuislozen. Die hebben hun eigen circuits en mengen moeilijk met andere doelgroepen (een eerdere wervingsfolder met foto daklozen is uit de roulatie gehaald, wekte misverstand). Er is een groep van 200 a 250 regelmatige bezoekers. Per dag komen er 30 a 35 mensen. Per jaar zijn dat er ongeveer 10.000. Zo'n 80% van de bezoekers heeft een achtergrond met een psychische ziekte, al dan niet met verslaving. In grote lijnen gaat het om mensen met een klein of beperkt sociaal netwerk, van 20ers tot 80ers. Er komen weinig ouders met kinderen. Voor de doelgroep senioren is er dinsdag tussen de middag een maaltijd. Zo is er een doelgroep binnen de doelgroep.

Bezoekers komen graag in Domino omdat ze er niets hoeven, in tegenstelling tot de instanties waar ze over de vloer komen. Domino wil voor iedereen een veilige plek bieden, koffie met aandacht. De koffie en de thee zijn gratis. 4x per week wordt een maaltijd aangeboden voor lage prijs. Domino wil bekend staan als de grootste huiskamer van Gouda. Is er meer hulp nodig dan kan er (warm) doorverwezen worden. Bezoekers steunen elkaar ook.

Daarnaast zijn er met enige regelmaat activiteiten. 1x per maand is er een creatieve avond. Met hemelvaart was er een high tea. Ook is er een ladies night gehouden. Een natuurwandeling of een stadwandeling met Open Monumentendag staan nog op het wensenlijstje. Het is de ervaring dat bij activiteiten gesprekken anders zijn, waar ze anders nog wel eens in een cirkeltje rondraaien. De wens is er om de bezoekers meer te betrekken bij de activiteiten.

Voor wie op geloofsgebied meer inspiratie of steun wil is er 1x per maand op zaterdag een bezinningsavond, waarop een thema centraal staat. Hoewel gekoppeld aan Domino, valt de organisatie hiervan niet onder het inloophuis en is er een aparte groep medewerkers.

Bijlage 5

begroting 1e jaar

Inkomsten

Skan fonds	20,000
eigen bijdrage	12,500
Stalpaert vd Wiele	7,500
Fonds 1818*	5,000
St. Rotterdam*	5,000
	50,000

uitgaven

coördinator	37,500
huisvesting	12,000
kantoorinr.	500
	50,000

begroting 2e en 3e jaar

inkomsten

Skan fonds	20,000
eigen bijdrage	15,000
Stalpaert	10,000
Fonds 1818	10,000
locale giften	5,000
	60,000

uitgaven

coördinator	37,500
huisvesting	12,500
catering	
etc.	10,000
	60,000